

**ОСНОВНА ШКОЛА „ ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“
Београд, Ул.Војислава Нановића бр.2**

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Београд, мај 2022. године

На основу члана 3 и 14 Закона о безбедности и здрављу на раду (Сл. гл. РС бр. 101/2005 и 91/2015), школски одбор **Основне школе „Доситеј Обрадовић“**, Београд дана _____ доноси:

П Р А В И Л Н И К

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником се у **Основној школи „Доситеј Обрадовић“**, Београд (у даљем тексту Установа) уређује спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, а све у циљу спречавања повреда на раду, професионалних обољења као и обољења у вези са радом, као и права, обавезе и одговорности из области безбедности и здравља на раду запослених и одговорних лица у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду (Сл. гл. РС бр. 101/2005 и 91/ 2015).

У Установи се рад организује тако да сви запослени могу обављати радне активности без опасности за живот и здравље.

Члан 2.

Запослени у Установи остварују безбедност и здравље на раду у складу са законом, прописаним мерама и нормативима, овим Правилником и другим општим актима која се на основу овог Правилника донесу.

Члан 3.

Право на безбедност и здравље на раду у Установи имају :

1. запослени;

2 ученици и студенти када се налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави (радионице, економије, кабинети, лабораторије и др.);

3. лица на професионалној рехабилитацији;

4. лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат Послодавац.

Члан 4.

За спровођење безбедности и здравља на раду одговоран је директор и запослени који извршавају послове.

Члан 5.

Безбедни и здрави услови рада остварују се применом савремених организационих, техничких, здравствених, социјалних и других мера и средстава, којима се обезбеђује:

1. да се радна средина пројектује, изради и одржава тако да се, према природи посла, рад обавља уз примену мера безбедности и здравља на раду;

2. да се радни услови прилагоде физичким и психичким способностима запослених, а организација и технологија рада поставе тако да запослени рад обавља у најповољнијим условима;

3. да електричне инсталације и инсталације флуида буду пројектоване, изведене и одржаване у складу са техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

4. да у радним и помоћним просторијама, односно на местима рада микроклима и осветљење буду у складу са техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

5. да машине, алати, опрема и друга техничка средства буду пројектовани, постављени, употребљавани и одржавани у складу с техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

6. да се средства и опрема за личну заштитну раду у даљем тексту: (средства личне заштите)

употребљавају само када не постоји могућност примене других одговарајућих мера безбедности и здравља на раду;

II ПРАВА ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

Члан 6.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту у радној околини у којима су спроведене мере за безбедност и здравље на раду.

Спровођење мера безбедности и здравља на раду не може да проузрокује финансијске обавезе запосленом као и да утиче на његов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

Члан 7.

Обавезе и одговорност директора Установе

Директор Установе дужан је да:

1. донесе акт о процени ризика, као и његове измене и допуне у случају појаве нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада;
2. писменим актом одреди лице за безбедност и здравље на раду које има положен стручни испит за обављање тих послова и омогући му независно и самостално обављање послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду;
3. обезбеди у сарадњи са Службом медицине рада прописане лекарске прегледе за запослене који су распоређени на радна места код којих су ти прегледи обавезни;
4. обезбеди запосленима средства личне заштите утврђена актом о процени ризика.
5. ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
6. на предлог лица за безбедност и здравље на раду заустави сваки рад у Установи који представља непосредну опасност по живот и здравље запослених;
7. обезбеди да се одговарајући број запослених оспособи за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
8. обезбеди потребна финансијска средства за спровођење мера безбедности и здравља на раду;
9. да обезбеди да се изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
10. омогући избор представника запослених, образовање одбора и обезбеди услове за њихов рад;

11.обавезан је да узме у разматрање предлоге и захтеве запослених или њихових представника из области безбедности и здравља на раду.

Члан 8.

Руководиоци организационих јединица дужни су да:

- 1.запосленом не дозволе рад са неисправним средствима рада и средствима личне заштите;
- 2.запосленом који не употребљава средства личне заштите забране рад и предложе предузимање мера за утврђивање одговорности;
- 3.својим присуством обезбеде извршење опасних и сложених задатака;
- 4.контролишу да запослени пре почетка и у току рада нису под утицајем алкохола и других средстава зависности.
- 5.контролишу да ли се запослени при обављању послова и радних задатака придржавају прописаних мера за безбедност и здравље на раду да ли опрему за рад користе према упутству произвођача и упутствима за безбедан рад;
- 6.забране рад запосленом који се не придржава прописаних мера заштите и упутстава или који одбије да поступи по упутствима за безбедан рад;
- 7.одмах по сазнању сваку повреду на раду пријаве лицу за безбедност и здравље на раду
- 8.известе лице за безбедност и здравље на раду о свакој неисправности опреме за рад и средстава личне заштите;
- 9.обезбеде да приступ зонама где постоји опасност могу имати само запослени којима су дата упутства за безбедан рад;
- 10.обезбеде видно означавање неисправне опреме, уређаја и алата и да предузму мере да се неисправност отклони;
- 11.у случају повреде на раду обезбеде пружање прве помоћи повређеном и обезбеде место догађаја док се не изврши утврђивање узрока повређивања.

Члан 9.

Запослени има право:

1. да се пре почетка рада упозна са ризицима као и мерама безбедности и здравља на раду;
2. на одговарајућа средства и опрему личне заштите уколико је изложен ризицима који се на други начин немогу отклонити;
3. да буде оспособљен за безбедан рад;

4. на лекарске прегледе уколико ради на радном месту са повећаним ризиком;
5. да одбије да ради на пословима, ако му прети непосредна опасност по живот или здравље, уколико нису спроведене прописане мере безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен све док се исте не обезбеде;
6. да одбије да ради на средству за рад, на којем нису примењене прописане мере безбедности и здравља на раду;
7. да одбије да ради уколико му послодавац није обезбедио лекарски преглед или се на истом утврди да не испуњава прописане здравствене услове на пословима са повећаним ризиком;
8. да одбије да ради уколико при оспособљавању за безбедан рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање.
9. да одбије да ради дуже од пуног радног времена односно ноћу, ако служба медицине рада оцени да такав рад може да погорша његово здравствено стање;
10. да у случају непосредне опасности по живот и здравље на раду предузме одговарајуће мере у складу са својим знањем и техничким средствима и да напусти радно место без сношења последица и без одговорности за евентуално проузроковану штету.
11. да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду

Члан 10.

Запослени је дужан да :

1. примењује прописане мере безбедности и здравља на раду;
2. наменски користи средства за рад и опасне материје;
3. да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује и да је одржава у исправном стању;
4. ради са пуном пажњом без опасности по свој живот и здравље и живот и здравље осталих запослених;
5. правилно рукује средствима за рад, опасним материјама и поступа по упутству произвођача и упутству за безбедан рад;
6. се подвргне здравственом прегледу на који је упућен уколико ради на радном месту са повећаним ризиком;
7. да контролише своје здравље према ризицима радног места у складу са прописима о здравственој заштити;
8. запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком на основу извештаја службе медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту;

9. запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају примећених недостатака извести послодавца и друга овлашћена лица;
10. прекине са радом по наређењу непосредног руководиоца у случају када се не примењују прописане мере безбедности и здравља на раду, не користе средства и опрема личне заштите, или запослени није способан за рад због тога што је под утицајем алкохола, дрога или због психичког стања, умора и др.
11. сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду у циљу спровођења прописаних мера за безбедност и здравље на пословима на које је распоређен;
12. обавештава лице за безбедност и здравље на раду о неправилностима, недостацима, штетностима, опасностима или другим појавама које би могле угрозити безбедност и здравље запослених на радном месту.
13. да за време рада није под дејством алкохола и других средстава зависности;
14. да се придржава забране пушења у радним просторијама осим у просторији која је за ту намену одређена;
15. да одмах пријави сваку повреду на раду;

Члан 11.

Запослени чини тежу повреду радних дужности ако:

1. након упозорења не користи лична заштитна средства која су му дата на коришћење;
2. ако се не подвргне периодичном лекарском прегледу;
3. не учествује у организованом оспособљавању за безбедан рад и не приступи провери оспособљености;
4. не пријави одговорном лицу појаве које могу да изазову несреће на послу;
5. оштећује или демонтира заштитне уређаје и направе на уређајима за рад на рандом месту;
6. не поштује упутства за безбедан рад;
7. неоправдано одбије извршење одлуке, налога или упутства из безбедности и здравља на раду које доносе надлежни органи или одговорно лице.
8. ако дође на посао под дејством наркотика, алкохола или других средстава зависности, односно у таквом психичком стању да не може безбедно да ради или одбије наредбу руководиоца да се због наведених разлога удаљи са радног места;
9. одбије наредбу да се подвргне тесту на алкохолисаност и друга средстава зависности;
10. ако се утврди позитиван тест на алкохол и друга средстава зависности;

11.ако самовољно обавља послове који не спадају у опис посла радног места на које је распоређен чиме угрожава безбедност на раду;

12.на било који начин не извршава обавезе утврђене овим Правилником, услед чега могу наступити теже последице по здравље или живот запослених, односно ако због тога Установа претрпи материјалну штету.

III ПОСЛОВИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 12.

За обављање послова безбедности и здравља на раду у Установи послодавац ангажује правно лице које има лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду (лице за безбедност и здравље на раду).

Члан 13.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да:

1. спроводи поступак процене ризика;
2. врши контролу и даје савете послодавцу у планирању,избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
3. учествује у опремању и уређењу радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
4. организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
5. организује превентивне и периодичне прегледе и проверу опреме за рад;
6. предлаже мере за побољшање услова рада нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
7. свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље код послодавца;
8. прати стање у вези са повредама на раду, професионалним обољењима као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
9. припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
10. припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- 11.забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запослених;

12. сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;

13. води евиденцију из области безбедности и здравља на раду код Послодавца;

Члан 14.

Лице за безбедност и здравље на раду је дужно да у писменој форми обавести директора Установе, непосредног руководиоца и представника запослених о забрани рада.

Члан 15.

Ако директор Установе и поред забране рада наложи запосленом да настави рад, лице за безбедност и здравље на раду дужно је да о томе одмах обавести надлежну инспекцију рада.

IV ОДБОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 16.

Запослени код Послодавца имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту представник запослених).

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље (у даљем тексту Одбор).

Послодавац је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Члан 17.

Директор Установе је дужан да представнику запослених, односно Одбору омогући:

1. увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду;

2. да учествује у разматрању свих питања које се односе на безбедност и здравље на раду, да предлажу и буду консултовани.

Члан 18.

Представник запослених односно Одбор имају право:

1. да послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;

2. да захтева од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање и смањење ризика који угрожавају безбедност и здравље запослених

3. да захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере безбедности и здравља на раду.

Представник запослених односно члан Одбора има право да присуствује инспекцијском надзору.

V БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ ЖЕНА, ЗАПОСЛЕНИ МЛАЂИХ ОД 18 ГОДИНА И ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Члан 19.

Труднице и мајке са децом млађом од 7 година, запослени млађи од 18 година, особе са инвалидитетом и запослени са смањеном радном способношћу уживају посебну заштиту безбедности и здравља на раду у складу са Законом о раду и другим важећим прописима.

Послодавац се посебно стара о остваривању одговарајућих услова за рад ових запослених.

Трудницама и мајкама са децом до три године старости живота као и запосленом млађем од 18 година живота, забрањен је ноћни рад у времену од 22 часа до 6 часова наредног дана, и рад дужи од пуног радног времена,

Запосленом који је због смањене радне или здравствене способности, професионалном рехабилитацијом оспособљен за обављање одређених послова, Послодавац ће обезбедити послове за које је професионалном рехабилитацијом оспособљен, ако такви послови постоје у Установи.

VI РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Члан 20.

Радна места са повећаним ризиком утврђују се актом о процени ризика, који доноси директор Установе.

Акт о процени ризика садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика за свако радно место према систематизацији радних места у Установи. Актом о процени ризика, на основу оцене Службе медицине рада, одређују се посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање послова на радним местима са повећаним ризиком (у даљем тексту: посебни здравствени услови).

Члан 21.

Послове на радном месту са повећаним ризиком може да обавља само запослени:

1. за кога је на претходном, односно периодичном лекарском прегледу, утврђено да испуњава посебне здравствене услове;
2. који је претходно оспособљен, односно за кога је на периодичним проверама оспособљености утврђено да је оспособљен за безбедан и здрав рад.

Члан 22.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, Послодавац је дужан да запосленог премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за престанак радног односа, односно отказ уговора о раду.

VII ПОСТУПАК ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРЕГЛЕДА И ИСПИТИВАЊА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 23.

Директор Установе дужан је да обезбеди да се средства за рад (објекат који се користи као радни и помоћни простор са припадајућим електричним инсталацијама, инсталацијама флуида, грејања, вентилације и климатизације) као и опрема за рад редовно и правилно одржавају у исправном стању, у складу са техничким прописима и одговарајућим стандардима, на начин који обезбеђује безбедан рад запослених.

Члан 24.

Опрема за рад се прегледа и испитује на начин предвиђен техничким прописима и путствима произвођача.

Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и испитивање опреме за рад.

Члан 25.

Електричне инсталације ниског напона се прегледају, испитују и одржавају на начин предвиђен законским прописима, правилницима или упутствима произвођача. Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и испитивање електричних инсталација. Преглед и испитивање електричних инсталација вршити сваке треће године.

Члан 26.

Превентивни и периодични преглед и испитивање радне околине обухвата испитивање микроклиме и квалитета осветљења.

Члан 27.

Испитивање микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) врши се у радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене.

Испитивање микроклиме у летњем периоду врши се кад је спољна температура изнад 25 степени целзијуса, а у зимском периоду када је спољна температура испод 5 степени целзијуса, у условима када раде сви технолошки капацитети, оруђа за рад, уређаји, инсталације и др., као и уређаји за загревање, климатизацију и вентилацију.

Члан 28.

Испитивање квалитета осветљења на радном месту и у радној околини врши се у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

Члан 29.

Редовна провера исправности, сервисирање и одржавање противпожарних инсталација и опреме обавља се у складу са Законом о заштити од пожара

Периодичне прегледе, испитивања и сервисирање инсталација и опреме за гашење пожара врши овлашћено правно лице у складу са техничким прописима и упутствима произвођача.

Члан 30.

Редовно се врши одржавање уређаја за грејање, климатизацију и вентилацију (чишћење и замена филтера у системима за климатизацију и вентилацију и сл.) као и сервисирање, ремонти, поправке система за грејање, климатизацију и вентилацију. Одржавање оруђа за рад, уређаја и инсталација врше запослени који њима рукују и ангажована екстерна стручна лица.

VIII НАБАВКА И ОДРЖАВАЊЕ СРЕДСТАВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 31.

Према условима рада и врсти опасности и штетности, запосленом се дају на употребу средства личне заштите.

На пословима где се применом техничких и осталих заштитних мера на раду не могу потпуно отклонити извори опасности, запосленима се дају на употребу средства личне заштите и опреме о чему лице за безбедност и здравље води евиденцију.

Запослени могу да користе искључиво исправна средства за личну заштиту.

Члан 32.

Средство личне заштите које се даје запосленом на употребу мора да има прописану документацију на српском језику, упутство за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно -техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на рад

Члан 33.

Рок трајања средстава личне заштите утврђује се актом о процени ризика.

Члан 34.

За квалитет и врсту средстава личне заштите при набавци, консултује се лице за безбедност и здравље на раду, које врши контролу новонабављених средстава личне заштите.

Члан 35.

Средства личне заштите се дају на употребу запосленима уз потпис.

Чување и одржавање средстава личне заштите врше сами запослени према упутству произвођача. Уколико дође до оштећења средстава личне заштите, пре истека рока за замену, запосленом ће се дати ново средство личне заштите. О оштећењу или дотрајалости средстава за личну заштиту запослени је дужан да обавести непосредног руководиоца и лице за безбедност и здравље на раду.

Средства и опрема личне заштите користе се само у зато одређене сврхе у току радног времена и на пословима у Установи.

Забрањено је користити средство личне заштите и личне опреме у приватне сврхе.

За свако оштећење или губитак средстава за личну заштиту до кога је дошло услед немарности или непажње запосленог, запослени је дужан да надокнади штету.

Запослени приликом престанка радног односа или распоређивања на друге послове на којима средства за личну заштиту нису потребна, дужан је да их раздужи.

IX ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

Члан 36.

Сваку повреду на раду запослени је обавезан да одмах пријави непосредном руководиоцу и лицу за безбедност и здравље на раду. Ако због теже повреде, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се затекне у његовој радној околини.

Члан 37.

Послодавац је дужан да одмах после настанка, а најкасније у наредна 24 часа, усмено и писмено, надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове пријави сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад дуже од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Члан 38.

Послодавац је дужан да најкасније у року од три (3) радна дана од дана сазнања пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење, односно обољење у вези с радом.

Члан 39.

Директор Установе је дужан да омогући да се изврши оспособљавање одређеног броја запослених за пружање прве помоћи.

Прву помоћ запосленима у случају повреде, тровања или наглог обољења, пружа лице које се затекне у непосредној околини и лице које је оспособљено за пружање прве помоћи.

У Установи на видном и приступачном месту поставља се ормарић са прописаним санитарским материјалом за пружање прве помоћи запосленом, који мора бити видно обележен знаком црвеног крста.

Ормарић се мора држати у уредном стању. Забрањено је у такве ормариће стављати предмете који се не сматрају санитарским материјалом. На сваком ормарићу морају бити исписане следеће информације:

- адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе;
- адреса и број телефона здравствене установе која пружа специфичне услуге за поједине повреде (на пример центар за тровања, центар за опекотине и сл.);
- бројви телефона најближе полицијске станице и ватрогасне службе;
- бројеви телефона и имена запослених одређених и оспособљених за пружање прве помоћи.

Ормарић може бити закључан али у том слушају сви запослени морају бити упознати где се налази кључ. Кључ мора бити доступан у свим фазама процеса рада.

Х ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 40.

Лице о безбедности и здрављу дужно је да води и чува следећу евиденцију о :

1. радним местима са повећаним ризиком;
2. запосленим распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
3. повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
4. запосленима оспособљеним за безбедан рад;
5. опасним материјама које се користе у току рада;
6. извршеним испитивањима радне околине;
7. извршеним прегледима и проверама опреме за рад;
8. пријаве повреда на раду, опасних појава;
9. задатим средствима и опреми за личну заштиту на раду;
10. извршеним лекарским прегледима запослених у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;

ХИ ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

На све што није регулисано овим Правилником или је регулисано супротно позитивним прописима примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и други прописи који регулишу ову материју.

Члан 42.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Установе.

Школски одбор
